

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 63

Mayıs 2019

Editörler: Meral Sözen, Burak Sarı.

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Canan Çam Yücel.

Web Sorumlusu: Burak Sarı.

Ses teknik destek: Burak Sarı

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği.

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

İçindekiler

Editörden.....	3
GİDİŞ DÖNÜŞ ANKARA.....	5
İÇİM KIPIR KIPIR II.....	9
ÇEVİRİMİÇİ ASİSTANIMIZ AIRA'DAN HABERLER.....	14
ÇÜNKÜ KİM KENDİNE YETEBİLİR Kİ?.....	17
SUÇ VE CEZA.....	19
ENGELSİZLİĞİM VE BEN.....	21
EVET ANLAMİYORUM.....	24
BİR BİLİNÇSİZ, BİR TAHAMMÜLSÜZ VE BİR KÖR FARKINDALIK KONUŞUYORLARMIŞ...	26
SÖZCÜKLERLE ANLAŞMANIN HALİ.....	29
BİR ÖDÜL TÖRENİNDEN BENDE KALANLAR.....	32

Editörden

Merhaba dostlar. Ay dolanıyor yıllar geçiyor. Biz her ay dönümünde aramızdaki muhteşem bağa harika bir ilmek daha ekliyoruz. Bu ay da hayatın baş döndürücü deviniminden aşırabildiğimiz ayrıntıları bilinçlerinize hediye etmeye geldik.

Hayatı yaşanılabilir kılan en güzel şeylerden birisi yolculuklardır. Yol bilinmezdir. Yol harekettir. Yol aşktır. Yol heyecandır. Sevgili Meral Sözen Ankara yolculuğunu bizimle paylaşmak istemiş. Yola çıkan Meral olunca sınırlar ortadan kalkıyor. Yepyeni dünyalara ayak basıyoruz. Doğa da bu yolculuğa ayak uyduruyor ve alışılmış mevsim olaylarını terk ediyor. Bu yolculuk yazıya dökülünce, rüzgarından savrulmak düşüyor bize.

Güzel bir yolculuk hikayesi de Batuhan'dan. Baston, akıllı telefon, bir kilo hazırlık, bir tutam cesaret ve yabancı dil... Konuk yazarımız Batuhan Demir Londra gezisinin ikinci bölümünü yazmış. Yazısını da hepimizin hayatında pişirebileceği bir yemek tarifiyle bitirmiş.

Yolculuklarda, gündelik işlerimizde çeşitli yönlendirmelere ihtiyaç duyabiliyoruz. Teknoloji baş döndürücü bir hızla geliyor ve bu gelişme bağımsızlığımızı daha da mükemmel kılan sonuçlar yaratıyor. Elif Emir Öksüz, muhteşem anlatımıyla çevrim içi asistan Aira hakkında bizi bilgilendirmeye devam ediyor.

Peki, bir yönlendiriciye ya da yardımcıya mutlak ihtiyacımız olmalı mı? Kişi tamamen bağımsız olabilir mi? Beyza Ünal bu sorunun cevabını farklı bir açıdan ele alıyor. Beyza'nın yazısı doğru cevabı bulmamızda bize uzun süre rehberlik edecek gibi görünüyor.

Konuk yazarımız Habil Bozkurt çok önemli bir konuyu gündemine almış. Elbet her vatandaş gibi uymamız gereken kurallar var ve bu kuralların ihlali durumunda karşılaşacağımız yaptırımlar. Buraya kadar bir sorun yok. Peki, mevcut yasalara göre suç teşkil eden bir eylemle yargılandığımızda, kendi iddianamemizi okuyabilecek miyiz? Yoksa neyle suçlandığımızı öğrenmek için bile başka birisine güvenmekle mi yetineceğiz? Engelli bir insan için hapisane de yaşam koşulları nasıldır? Habil'le birlikte düşünelim tartışalım.

"Gözün açılınsın ister miydin?" "Olur mu öyle şey? Neden istemiyorsun?" Sana ne kardeşim. Göz benim tercih benim. Sen önce görmeden erişilebilir yaşayabileceğim koşulları sağla ondan sonra yönlendirme hakkın olsun. Sevgi Mart bu konuyu oldukça güzel irdelemiş. Tabii ki "Sana ne kardeşim" gibi kaba cümleler kurmadan.

Birlikte düşünelim diyoruz ama her şeyi bizim adımıza düşünenler var. Tanıdık tanımadık herkesi kendi yürüdüğü çizgiye yönlendirmeye çalışan, karşısındakinin neleri yapıp yapamayacağına karar verecek kadar mahir olan insanlar. Burak Sarı onlarla sohbet etmek istemiş bu ay.

Bu yaşadığımız sorunların altında gerçekten bilinçsizlik mi var? Bilinçsizlik yapılan ayrımcılığı meşrulaştırır mı? Bu soruların cevabını İlke Çeperli arıyor. Vay ayrımcıların haline. Alttan üstten her an yeni trol saldırılarıyla karşılaşabilirler. Sizi İlke'nin eline teslim etmek istemezdik ama bunu siz istediniz.

İletişim bütün sınırları ortadan kaldırır. Yasemin Mart, muhteşem bir dille kaleme aldığı işaret dili anlatımlarına devam ediyor.

Son olarak genç okurlarımızdan Mine Yılmaz, TÜRGÖK'ün 9. Öykü yarışmasının ödül töreninden dergimiz satırlarına bir yolculuk yapıyor.

Misafirliğin kısa olanı makbuldür. Bu ay da bizden bu kadar. Özlemek güzeldir. Haziran sayımızda buluşmak dileğiyle.

GİDİŞ DÖNÜŞ ANKARA

Meral Sözen

Meralsozen1@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Sabah erken kalkmak için güzel bir neden; yolculuk...

EGED'in düzenlediği, Türkiye'de ilk kez ulusal düzeyde gerçekleşen, Görme Engelli Öğretmenlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı'na katılmak üzere Ankara'ya gidiyorum. Bu çok önemli projenin bir katılımcısı olmanın yanısıra beni heyecanlandıran bir şey daha var: Daha önce tek başıma uçak yolculuğu yapmış olsam da otobüsle şehirlerarası yapacağım ilk yolculuk bu.

Giyindim, süslendim, mutluyum. Her günküden farklı bir şey yapmak veya yeni bir şey deneyimlemek anksiyeteye karışık bir haz yaratıyor bende. Bir de bunun üstüne sabahları zihnimin aşırı çalışması eklenince bir tür uyuşturucu etkisindeymişim gibi yüzümde sebepsiz bir gülümsemeyle çıkıyorum yola.

Sabahın yedisinde, sırtımda çanta, zihnimdeki nehrin akışını izleyerek yürüyorum. O kadar hızlı akıyor ki, bir düşünceye tutunmak imkansız; alakalı alakasız demeden akıyor düşünceler, ben de sadece izliyorum: İçimdeki arzunun sebebi bilinmez olanın çekiciliği herhalde derken, nehir metaforum yola dönüşüyor: Ama hangi yol bilindik ki? Hiç çıkılmayan yollar bilinir sadece, daha doğrusu bilindiği zannedilir. En iyi bildiği yerde yanılır insan. En iyi bildiği yerde şaşırır insanı hayat. Yaşamın ve yolun güzelliği de budur. Yaşama felsefesinin estetiğinden bilgi felsefesine geçişim de aynı hızda oluyor: İlerledikçe açılır yol, her öğrendiğin bilmiyor oluşunun bilgisidir ve yedikçe acıkir insan; benim güzel çelişkim! Doymuyorum yaşamaya. Kafamdaki bu şarkı da nereden çıktı; "Yürüyorum hasretin, acının üstüne..." Yine olsa yine yürür müydüm? Evet...

Ama en iyisi bunları yolda düşünmek, çünkü küçük bir sorunum var; ve eğer bu dağınık düşüncelerden hemen çıkmazsam büyük bir soruna dönüşebilir her an. Okuyucunun bu soyut akıştan sıkılıp yazıyı okumayı bırakmasının yanısıra beni Ankara'ya götürecek olan otobüsü kaçırmak gibi bir riskim de var. Çünkü otogara gitmek için servise bineceğim şubenin önüne geldiğimde fark ediyorum ki, bulunduğum caddeden çok sayıda dolmuş ve servis aracı gelip geçiyor ve yolcu alıyor. Bu karmaşa pek hoşuma gitmiyor. Otobüs firmasının müşteri hizmetlerini arıyorum. Beklemekte

olduğumu ve adımlı söyleyip, servisin beni almadan gitmemesi gerektiğini hatırlatıyorum. Bir süre sonra bir araç yanaşıyor, şoför kapıyı açıp "Meral Hanım?" diye seslenince hiçbir karmaşaya maruz kalmadan ve kimseyle fazladan diyalog kurmak zorunda kalmadan biniyorum servise.

Her şey yolunda. Otobüs yolculuğum boyunca Ahmed Arif'in Leyla Erbil'e yazdığı mektupları okuyorum, kısa notlar alıyorum. Mola yerine geldiğimizde inip biraz hava almak istiyorum. Döndüğümde koltuğu rahat bulabilmek için, koltuğun baş kısmına zincir şeklindeki kolyemi asıyorum; koridorda ilerlerken koltukların baş kısımlarına hafifçe dokunduğumda elime gelecek şekilde yerleştiriyorum. Geçmiş yılları düşünüyorum da, oturduğum yeri tekrar bulamam diye yerimden kalkmadığım çok olmuştur. Şimdi çok saçma ve garip geliyor o davranışlarım bana. Böyle bir formül bulmasaydım da sorardım zaten. Yine de otobüs her durduğunda inip alabildiğim kadar temiz hava almak ve bu arada isteğim dışında kimseyle konuşmamak hoşuma gidiyor.

İstanbul'dan uzaklaştıkça hava soğuyor, uzun bir mola için otobüsten indiğimde karşılaştığım dondurucu soğuk için bir sorumlu arıyorum. Çok geçmeden de buluyorum: Sevgili Burak Sarı. Evet, bana havaların normal olduğunu, ince bir kazak veya gömlek giyilebileceğini söylediği için, telefonumu çıkarıp sorunumu iletiyorum. Mola yerlerinin soğukluğu ve yalnızlık üzerine şairane bir şeyler yazmak istesem de "Kırsal soğuktur" yazmakla yetiniyorum. Sorumluluk sahibi arkadaşımızın "Alırız sana kalın bir kazak" demesi üzerine sakinleşiyorum biraz.

İnanmayacaksınız ama sonrasında da işler yolunda gidiyor, otobüs firmasının görevlileri ve sonrasında Ankara halkından karşıma çıkanlar son derece nazik. Ne yalan söyleyeyim bir yandan da bir malzeme çıksa da dergide yazsam diye bekliyorum ama hiç kimse "Sen" diye hitap etmiyor bile... Acemi şanslıdır belki; ilk kez geliyorum Ankara'ya.

Metronun Yüksel Caddesi çıkışını sorduğum bir üniversite öğrencisi de "Ben de oraya çıkıyorum" deyince, akademik bir sohbet eşliğinde son derece uzun ve karmaşık yolu beraber yürüyoruz. Metrodan yeryüzüne çıktığımda anlıyorum ki soğukla imtihanım henüz bitmemiş. Çıkar çıkmaz sert bir rüzgar saçlarımı savurmaya başlıyor; "Ankara soğuk kalacak aklımda" derken Burak geliyor ve beni bir şeyler içebileceğimiz bir yere götürüyor; o andan itibaren soğuğu hissettiğimi hatırlamıyorum. Sanki yıllardır Kızılay'da buluşup aynı mekana gidiyormuşuz gibi rahat hissediyorum. Burak çok iyi bir ev sahibi. Tuvaletin önünde beni tam altı dakika beklediğini söylemesini ve

Nejima'da bana yalancı demesini saymazsak, dünyanın en sıcak karşılaşmasıydı. Sıcak ve soğuk işine bu kadar takmam boşuna değil, zira ben oradayken Ankara'ya kar yağdı. Evet, nisan ayında kar yağdı.

Çalıştayın yapılacağı ve konaklayacağım otele döndüğümde benim güzel çelişkilerim başımı döndürmeye devam ediyor; birkaç saatlik uykuyla onca yol gelmiş biri olarak üzerimde yorgunluktan eser olmayışını, "İnsanlar yormayınca demek..." diye açıklıyorum kendi kendime.

Önceden bir bilgilendirme eğitimi yapılmış mıdır bilmiyorum ama otel görevlileri harika. Olması gerektiği gibi daha doğrusu. Yardıma ihtiyacım olup olmadığını soruyorlar "Hayır" dediğimde uzatmıyor; yardıma ihtiyacım olduğunu söylediğimde ise kolunu uzatıp "Koluma girebilirsiniz" diyorlar. Evet, çok basit bir şey ama insan hayret ediyor doğrusu. Karşılıklı olarak fazladan cümle kurmuyoruz, bana odamı gösteren görevli, kısaca odayı tarif ediyor, prizlerin yerini vs. dokundurarak gösteriyor... Kafede yemeği getiren görevli, "Tabağın sağında şu var, solunda bu var" diye söylüyor. Hiçbir görevli mesafeyi aşmıyor, sohbet etmeye çalışmıyor, sorular sormuyor... Gerçekten sormak istiyorum: Bu saydıklarımı yapmak mı daha zor yoksa yapmamak mı? İşime karışılmayınca, müdahale edilmeyince ve en önemlisi de göz hapsinde hissetmeyince çok daha hızlı öğreniyorum içinde bulunduğum mekanı ve çevreyi. Bir hafta kalıp da otelde tek başıma odaya gitmeyi öğrenemediğim çok olmuştur. Oysa burada odadan lobiye, yemek salonuna, kafeye, seminer salonuna, sigara içebileceğim alanlara ve tuvaletlere tek başıma gitmeyi çok hızlı öğreniyorum.

Sonraki günlerde de otelde evimde gibi rahat hissediyorum. Bunun çok önemli bir nedeni de dostların arasında olmak. Kimileri orada tanıştığım, çoğu da tanışmadan tanıdığım dostlar. Meslektaşlarım, yoldaşlarım... Hem birbirimizden çok farklı hem de pek çok bakımdan ortağız. Bir de dergimizin ismi bilinmeyen ortakları var. Dergimizin okuru olan, sesimizi duyan, sesimize ses veren, varlıklarından haberdar olsak da her zaman yüzyüze görüşme imkanı bulamadığımız dostlarla sohbet etmek, yazılardan konuşmak çok güzel.

Yoğun geçen çalıştay programının ardından hala herhangi bir yorgunluk hissetmediğimi fark ediyorum. Yapılan çalışmalara ve sonuç raporlarına dair bilgi edinmek isteyenlerin, EGED'in web sitesini ve ilgili hesaplarını takip etmelerini öneriyorum. Başarılı bir organizasyonla gerçek bir ihtiyaca hizmet eden ve hak temelli mücadelemizde bir adım daha atmamızı sağlayan Eğitimde Görme engelliler

Derneği'ni ve katılımlarıyla destek veren herkesi bir kez de buradan kutlar ve kendilerine teŖekkür ederim.

İstanbul'a dönüşte gece yolculuğunun huzuru eşlik ediyor bana. Ankara'ya giderken başladığım kitabı bitiriyorum. Ahmed Arif'e kıızıyorum biraz. Leyla Erbil'i ise tanımıyorum. Zihnimin derinliklerinde kaybolmaya devam ediyorum. Gecenin ikisinde bir de Esenler Otogarı'nda kaybolmayayım diye beni almaya gelen kardeşlerimle buluşunca kendimi yeniden güvenli limanımda hissediyorum; onların tanıdık seslerinden yayılan sıcaklığın huzuruyla arka koltuğa yayılıyorum. Yüzümde iki sabah öncekine benzer bir gülümsemeyle eve dönüyorum. Saat üç. Zihnimdeki nehir donmuş. İstanbul Ankara'dan daha mı soğuk ne?

Yorulduğum galiba ama; hayır, dinlenmek istemiyorum! Sadece üşüdüm. Eve gelir gelmez uyumak için güzel bir neden...

İÇİM KIPIR KIPIR II.

Batuhan Demir

Batudem35@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Merhabalar,

https://eeeh.engelsizerisim.com/yazi/69/icim_kipir_kipir

adresinde birinci bölümünü bulabileceğiniz İçim Kıpır Kıpır serisine seyahatlerim dolayısıyla ara vermek zorunda kalmıştım, hayatımı düzene oturtunca kaldığım yerden devam etmek istedim. Ben son yazdığımdan beri yeni gezi hayalleri kurdum, sizi onlarla selamlıyorum ve bu hayaller de başka bir yazının konusu olacak. Umarım sizler de beni kendi gezi hayallerinizle selamlıyorsunuzdur.

Londra'da özel olarak neler yaptığımı anlatmadan şehrin erişilebilirliği hakkında birkaç genel yorum yapmak ve ipucu vermek istiyorum: Birinci olarak girdiğim müzeler, etkinlikler, manzara konulu turistik yerlerde görme engelli olduğumu söyleyip giriş ücretlerinde herhangi bir farklı uygulamaları olup olmadığını soruyordum. Londra'daki sistem Türkiye'den farklı çalışıyormuş, görme engelliler de herkes gibi biletlerini satın alıyor, fakat ikinci biletleri, refakatçıları var ise ücretsiz alabiliyorlar. Bir refakatçıyla giderseniz aklınızda olsun, ama yalnız gidince biletinizi satın almanız gerekiyor.

İkinci olarak toplu ulaşımdan bahsedeyim. Metro istasyonlarının kullanımlarında çok güzel bir sistem oturtmuşlar. Herhangi bir metro istasyonunun girişindeki güvenliğine gidip görme engelli olduğumu, seyahatim esnasında yardıma ihtiyacım olduğunu söyleyince iki dakika içerisinde bana eşlik etmesi için birisini ayarlıyorlar. Gelen kişi benimle aşağı metroya kadar iniyor, metroya bindiriyor ve gideceğim istasyonun güvenliğine benim geldiğimi, tren numaramı ve ulaşacağım saatin bilgisini veriyor. Metrodan indiğimde de hemen güvenlik tarafından karşılanıyorum, gideceğim çıkışa kadar eşlik ediliyorum. Londra çıkış anlamında çok karışık, çünkü metro istasyonlarında çıkış sayısı olarak 12 çıkışa kadar gördüm, güvenliğin yardım ediyor olması işimi çok kolaylaştırdı. Diğer ülkelerde de benzer sistemler görmüştüm, ancak Londra gördüğüm bu sistemin en sağlıklı çalışan hali, çünkü hiçbir şekilde bekletilme ya da unutulma yaşamadım. Beni anons ederken "VIP" diye anons ediyorlardı, ben de

ilk başta “Very Important Person üst düzey kişi”, yani bildiğimiz VIP kategorisinden seyahat ettiğimi düşünmüştüm. Sonradan sorduğumda öğrendim ki VIP “Visually Impaired Person, görme engelli kişi” anlamına geliyormuş. Bunu öğrenmemle hayal kırıklığı yaşamadım desem yalan olur, fakat soran herkese “Londra’da VIP idim” diye anlatıyorum, doğru da söylüyorum.

Laf aramızda, yukarıda anlattığım uygulamayla seyahat edince metroda bilet almamıza gerek kalmadan bize eşlik eden güvenlik bütün kapıları kendi kartıyla açıyor. Bunun nedeni de zaten tüm görme engellilerin şehirde ücretsiz seyahat edebilmesi, o yüzden görme engelli görünce kart sorgulaması yapmıyorlar anladığım kadarıyla.

Otobüsleri de 1-2 kere kullandım, fakat Türkiye’den de karışık geldi bana. Bizim gibi fiziksel durakları yok, sadece kaldırımın ortasına direk koyuluyor. O direği de bulmak kolay olmuyor tabii, hep sormak zorunda kalıyordum. Bir de yan yana durak sayısı fazla, aralarındaki ayırım da A, B, C gibi harflerle belirtilmiş. Hal böyle olunca da tahmin edebileceğiniz üzere adres sorgulamalarında yanlışlıkların sayısı da artıyor. Otobüse bir kere binince durak anonsları otomatik yapılıyor, orası gayet sağlıklı çalışıyor. Toplu ulaşımımı da yaparken hep Moovit’i kullandım, gideceğim her yere ulaşım seçeneklerimi söylemede çok çok iyiydi, beni hiç yanıltmadı.

Eveet, şimdi gelelim şehrin içinde neler yaptığıma. Buraları çok detaylı anlatmak istiyorum aslında, neredeyse gittiğim her yeri yazsam bir dergi yazısı olacak ama bu yazıya sadık kalmak için kısaltmaya çalışacağım. Benim için gittiğim şehrin kültürünü, tarihini anlatan en önemli unsurlardan birisi müzeler. Müzelerde şehrin eski sokaklarında, saraylarında, dükkanlarında geziyormuş gibi nostaljik bir hisse kapılıyorum, dolayısıyla buralarda gezinmek de büyük hobilerimden. Londra bu anlamda oldukça bereketli bir şehirdi, zira dünyaca ünlü ve büyük birçok bilim, tarih, sanat müzesine ev sahipliği yapıyordu. Ben de erişilebilirlik şansım yüksek olur diye büyüklerden aramaya başladım. Çoğu müzeye “görme engellyim, rehber ihtiyacım var” deyince beni sesli rehber cihazlarına yönlendirmeye çalışıyorlardı, fakat ben de istersem o cihazların aynısını online da dinleyebilirim, benim orada gezmem gerekiyor deyip fiziksel rehber istiyordum. Bu savaşıım bazen hüsrarla, bazen de zaferle sonuçlandı. Aklınızda olsun, bir şehre gidecekseniz gezeceğiniz müze gibi yerleri en az 1 ay önceden arayıp geleceğiniz tarihi ve saati söylemeniz, rehber istemeniz çok daha iyi olacaktır. Aradığım bazı müzeler normalde bu hizmetlerinin olduğunu, fakat malesef geç aradığım için bir şey ayarlayamadıklarını söyledi. Dersimi aldım, yola

devam ettim. Gidebildiğim müzelerden birisi VA Sanat ve Tasarım, diğeri de British Müzesiydi. İki müzede de harika rehberlerim oldu, hepsinin iletişim bilgilerini aldım ve Türkiye’den görme engelli bir arkadaşım gelirse onlara yönlendirebileceğimi söyledim, çok memnun olacaklarını belirttiler. Yani Londra’ya yolunuz düşerse müzede rehberiniz de hazır!

Şehirde yaptığım uygulamalardan başka birisi de Ücretsiz Yürüyüş Turu adı verilen bir aktiviteydi. Bu turla beraber katılırken girişte hiçbir ücret ödemiyorsunuz ve yerel bir rehber tarafından şehrin önemli bölgelerinde 2-3 saat kadar gezdiriliyorsunuz. Turun sonunda da rehberle görüşünüzden kopan tutarda bir miktar bahşış veriyorsunuz. Turlar genelde grup turu ve grup da 20-30 kişi civarı oluyor. Ben bu turlara önceki gittiğim şehirlerde de katılmışım, dolayısıyla varlıklarından haberdardım. Fakat haberdar olmadığım, araştırmalarımda karşılaştığım bir tur vardı: Harry Potter!

Meşhur Harry Potter’ın şehrine geldiğimi nasıl oldu da unuttum bilmiyorum, ama turu görür görmez heyecanlanıp kaydımı yaptırdım. Tur öncesinde de rehberimi buldum, görme engelli olduğumu ve tur esnasında beraber yürüme durumumuzu sordum, o da kabul etti. Tur sırasında da Harry Potter markasının İngiltere kraliyet ailesinden zengin olduğunu, 10 saniyelik bir film sahnesi için en işlek metro istasyonlarının 24 saat kapatıldığını ve bunun gibi daha birçok ilginç bilgiyi öğrendik. Aynı zamanda kitabı yazarken Rowling’in çalıştığı ofis, ilham aldığı yerler, film sahnelerinde gösterilen binalar gibi birçok yeri ziyaret ettik, tabii Diagon Alley ve Knockturn Alley gibi en iyi bildiğimiz iki yere uğramadan turumuzu bitirmedik.

Bu tur dışında gittiğim ilginç yerlerden birisi de Londra mahzenleriydi. Buraya gitmeden hiç aramadım, o gün kafama esti ve spontan bir şekilde içeriye adımımı attım. Bilirsiniz, beni görünce çalışanlarda bir panik başladı, içlerinden “eyvah, ne yapacağız şimdi bu kör adamla!” dediklerini duyar gibiydim. Olağanüstü hal ilan ettiler, bana beklememi ve birisini bulacaklarını söylediler. Bingo! 15 dakika sonra birisi bulunmuştu ve ben spontan bir deneyim yaşıyordum! Mahzenler çok ilginç tasarlanmış bir deneyimdi, hikayeler ve tiyatro etrafında şekilleniyordu. Ana hikayeyi anlatan bir kişi vardı, o genel olarak gideceğimiz odalarda neler yaşayacağımızı tiyatro ağzından anlatıyordu. Toplam 8 bölüm vardı, bu bölümlerde de Karindeşen Jack, Kara Veba gibi Londra şehir ve suçlu efsanelerini dinleme, bunlara bire bir tanık olma fırsatını bulduk. Yani 8 bölümde 8 hikayeyi kronolojik olarak anlattılar, Londra tarihini biraz bilsem hikayeleri daha iyi anlardım muhtemelen ama yine de eğlenceli ve ilginçti. Deneyimi interaktif

tasarlamaya çalışmışlar, güzel de olmuş ama daha çok çocuklara hitap eden bir deneyim. Mesela aktivitenin bir bölümünde seyirciye soru soruyorlar, yanlış cevap vereni kafese kapatıyorlar. Çocuklar için çok eğlenceli, onları da müzeye çeken bir unsurdur diye tahmin ediyorum.

Bunlar dışında bir tiyatro oyununa gitme fırsatı buldum. Tiyatroyu da internette okuduğum, genelde oyunlardan 1-2 gün önce kalan biletlerin daha uygun bir fiyata satıldığı bir büfeden aldım. Tiyatroda sesli betimleme yoktu, fakat sesli betimleme olmayınca telafi amacıyla benim yerimi ön sıralara değiştirdiler, duyma açısından da iyi oldu diyebilirim. Tiyatro çıkışı da acayip bir kalabalıkla karşılaştım, metroda güvenlikten öğrendiğime göre de Londra'nın bulunduğu bölgesi tiyatrolara özgü bir yermiş ve bütün tiyatrolar aynı saatte bittiğinden, talep de büyük olduğundan çıkışlarda "tiyatro trafiği" adlı bir trafik oluşuyormuş.

Efendim "Sanat, tarih, Harry Potter anlatıyorsun, peki yemekten ne haber!" dediğinizi duyar gibiyim, yemek seçeneklerinden de kısaca bahsedip yazımı bir yemek tarifisiyle bitirmek istiyorum. Yemekler Londra para birimine göre ucuz, 8-10 pounds arası bir fiyata çok kaliteli ve doyurucu yiyebiliyorsunuz. Türk parasına çevirince işler tuzlu oluyor, ama oradayken de birkaç tasarruf dostu yer bulma şansım oldu. Öncelikle Londra'nın Bim ve Migros'u diye geçen iki zincir marketi, Tesco ve Sainsbury's vardı. Bu marketlerde "food deal" adını verdikleri bir olay var, 3 pounds ödeyerek bir soğuk sandviç, bir cips ya da çikolata, bir de istediğiniz içeceği alma şansınız oluyor. Sandviçi, cipsi, her şeyi dolaptan siz seçiyorsunuz. Bana hem sağlıklı hem de hesaplı geldiğinden neredeyse her gün bir öğünümü buralarda geçirdim. Aynı zamanda şehrin her yerinde olan Pret a Manger adlı bir kahvaltı / sandviç kafesi var, burada da kahvaltı ya da öğlen yemeği hem ucuz hem de kaliteli olduğundan bir öğünümü de burada geçiriyordum. Bir de ne zaman telefonumu, bilgisayarımı şarj etmeye ya da tuvalete ihtiyacım olsa yanımda olan, ücretsiz internetli Starbucks dostum vardı. Başımın sıkıştığı her seferde BlindSquare'de aratıp 500 metre yakınımda bir tane olduğunu görebiliyordum, hizmeti ve kalitesini bildiğimden sorunsuzca gidiyordum.

Gelelim heyecanla beklenen yemek tarifimize, bu tarifte Londra'ya bağımsız bir gezi yapacağız:

Malzemeler: Bir adet baston, bir adet akıllı telefon, bir kilo hazırlık, bir tutam cesaret, yabancı dil (opsiyonel)

Hazırlanış: Önce bir kilo hazırlıkla, yaptığınız internet araştırmalarıyla başlıyorsunuz, hazırlık bu işin unu, ana maddesi, yani o olmayınca yemek hiçbir şeye benzemiyor. Bastonunuzu sağ elinize, telefonunuzu da sol elinize alıyorsunuz. Telefonunuzda kullandığınız GPS uygulamasını aēıp gideceğiniz yeri seēiyorsunuz. Daha sonra baston ve telefonu bir tutam cesaretle harmanlayıp fırına değil, hayatın tam da iēine atıyorsunuz. Yemeği biraz süslemek isterseniz üzerine yabancı dil serpebilirsiniz ama bu tamamen opsiyonel, yemek süssüz de yenebiliyor sonuçta. Öyleyse ne duruyoruz, hadi mutfağa, pardon havaalanına gidelim!

ÇEVİRİMİÇİ ASİSTANIMIZ AIRA'DAN HABERLER

Elif Emir Öksüz

filerime@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Merhaba sevgili okurlar; bundan yaklaşık iki yıl önce Aira hakkında bir yazı yazmıştım.

https://eeeh.engelsizerisim.com/yazi/48/aira_gozluk_bir_devrim_yaratir_mi_ne_dersiniz

Bu yazıda Aira'yı tanıtip neden biraz uzak durduğumu açıklamıştım. Geçenlerde nereden çıktıysa Aira ile ilgili ne var ne yok diye bakınmaya başladım. Aira aradan geçen iki yılda hiç boş durmamış. İşleri epeyce ilerletmiş. Artık Avusturalya ve Yeni Zelanda'da da hizmet veriyor. Sırada İngiltere varmış. Bu arada Aira çok daha pratik ve ucuz bir hale gelmiş. Tıpkı Be My Eyes gibi bir uygulama indirip telefonda işinizi halledebiliyorsunuz. Artık gözlük için ayrıca bir ücrete gerek yok. Aira birkaç farklı paket sunuyor. Dakikası yaklaşık 1 Dolar kadar tutuyor. İşin güzel tarafı, herhangi bir bağlayıcılığının olmaması. Yani bu ay ihtiyacınız vardır ve 120 dakikalık bir paket alırsınız. Bir sonraki ay hiç bir paket almadan yolunuza devam edebilirsiniz.

Önceki yazımda neden erişilebilirliği sağlamak için birey olarak benim sorumluluk almam ve harcama yapmam gerektiğini sorgulamıştım. İşte tam bu noktaya cevap olacak bir uygulama başlamış. Şirketler, kurumlar ve gerektiğinde tüzel kişiler Aira üyesi olup görme engelli müşterici veya kullanıcılarına ücretsiz servis sağlayabiliyor. Bir örnek vereyim. Diyelim ki Migros, Aira ile bir anlaşma yaptı. Siz herhangi bir Migros mağazasına gittiğinizde Aira dakikası satın almamış dahi olsanız, telefonunuzdaki uygulamadan ücretsiz arama yapabiliyorsunuz. Bazı havaalanları böyle bir anlaşma yapmış örneğin. Böyle bir durumda havaalanına geldiğinizde birilerini bulma sıkıntısı yaşamadan ve vakit kaybetmeden ilerlemek mümkün. Başka bir ücretsiz hizmet de Freedom Scientific tarafından sunuluyor. Belli başlı koşullarda yine Aira üzerinden ücretsiz destek alınabiliyor. Örneğin, ürünün seri numarasının okunması, JAWS'ın susup kalması gibi durumlarda arama yapabilirsiniz.

Bu tarz anlaşmalı noktalardan arama yaptığınızda, siz dakika satın almış olsanız bile hizmet sizin için de ücretsiz, yani hesabınızdan dakikalar düşmüyor.

Hal böyle olunca, Aira biraz daha gözüme girdi. Ne kadar pratik bir çözüm olduğunu düşündükçe, bazı sorunların ne kadar da kolay hallolabileceğini görebiliyorum. Örneğin, bir üniversite kampüsünü erişilebilir yapmak hiç de kolay bir iş değil maalesef. Ayrıca, bazen yapılan düzenlemeler de yetersiz veya işlevsiz olabiliyor. Üniversite, görme engelli öğrencisine aylık belli bir miktar ücretsiz erişim sağlasa, hem öğrencinin işi çabucak görülmüş olur hem de okula düşen sorumluluk ve maaliyet azalır. Tam bu noktada okul acaba işine geldiği için her şeyden elini eteğini çekip “Sana Aira verdik, daha ne istiyorsun ey kör?” der mi acaba?

Aira, teknolojinin yararımıza kullanımına şahane bir örnek. Pratikte kullanışlı fakat teorik açıdan henüz tam sindiremediğim bu uygulama, gün geçtikçe yaygınlaşıyor. Çok yakında bize de gelir bakarsınız. Günlük yaşamı oldukça kolaylaştıracağı için onu severim muhtemelen. Yine de kafam karışık. Acaba bu her an yanımızda olması beklenen refakatçının çevrimiçi hali midir? Yoksa parasını ödeyip aldığım profesyonel bir hizmet olduğu için olayın bununla ilgisi yok mudur? Be My Eyes konusunda hiç böyle düşünmemiştim. Şimdi işin içine para ve profesyonellik girince, neden aynı hizmeti hatta daha kalitelisini bir türlü içime tam sindiremiyorum anlayamadım kendimi. Yazımın bundan sonrasını, dergideki yazar arkadaşlarımızla yaptığımız fikir alışverişi ve Beyza'nın bu sayıdaki yazısını okuduktan sonra yazıyorum. Aira, uygulama olarak gerçekten gelecek vadeden bir sistem. Bu arada ben de kullanmaya başladım. Gayet verimli. Aira ile ilgili içime sinmeyen noktayı sanırım sonunda netleştirdim. Aira gibi bir hizmetin varlığının erişilebilirlik mücadelemize ket vurmasından çekiniyorum. Bu aslında Aira'dan bağımsız bir çekince. Sağlamların bu hizmeti algılayış biçiminden ve sonrasında olabileceklerden kaygılanıyorum. Aira bugün bizim için bir tercih, paramızla satın aldığımız bir hizmet. Fakat ileride erişilebilirliğin Aira veya benzeri bir uygulamaya indirgenmesinden çekiniyorum. Aira'nın bir seçenek olmaktan çıkıp bize dayatılmasından endişeleniyorum. Düşünsenize, erişilebilir kitaplar yok, Aira var; konuşan ATM yok, Aira var; sesli trafik ışıkları yok, Aira var; kağıt paralar ayırt edilemiyor ama Aira var; otobüslerde sesli anons yok, Aira var... Be My Eyes ile olan farkı da sanırım açıklığa kavuşturdum. Be My Eyes, gönüllülük temeline dayalı bir uygulama olduğundan, sağlamların bu uygulamaya bel bağlama ihtimalleri oldukça düşük. Bu yüzden, yani Aira'nın potansiyeli yüksek olduğundan beni biraz tedirgin etti. Erişilebilirlik temel bir haktır ve yerine hiçbir şey konamaz. Bu tarz uygulamalar yalnızca erişilebilirliğin erişemediği noktalara erişmek içindir.

Kafamdaki düşünceleri ve Aira'ya yönelik duygularımı netleştirmemi sağladıkları için sevgili EEEH ekibine teşekkürlerimi sunarım.

ÇÜNKÜ KİM KENDİNE YETEBİLİR Kİ?

Beyza Ünal

beyzaunal7@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Çok değil, bundan yaklaşık dört sene önceydi. Henüz Avrupa Bağımsız Yaşam Ağı ile tanışmamış, hayatımın ilk bağımsız yaşam denemelerini gerçekleştirmemiştim. Yine de benim yapabileceğimi benden önce gören biri, bağımsız olmak için kendime bir yardımcı tutabileceğimi söylemişti. O zamanlar bunun bana nasıl bir bağımsızlık vereceğini anlayamamıştım. Sonuçta bağımsızlık herkesin tek başına yaptığı şeyleri herkesin yaptığı gibi yapabilmek, kendine yetebilmek demektir... Ve böyle düşününce, ben hiç bağımsız olamayacaktım.

Belli ki bir noktada öyle düşünmeyi bırakmışım çünkü kendimi giderek uzayan sürelerle, yanımda bir asistanla yurtdışı gezilerine çıkarken buldum. Hâlâ en ufak kas gücü gerektiren bir şeyde yanımdaki kişinin desteğine ihtiyacım vardı ama o seyahatlerde ben yine de bağımsızdım. Artık mesele, neyi ne kadar tek başıma yapabildiğim değil, yapmak istediklerimi ne kadar gerçekleştirebildiğim meselesi haline gelmişti. En basitinden, kaldığımız yerden istediğim saatte çıkıp istediğim saatte geri dönebiliyordum. Benim yanımda olacak kişinin, çıkmak istediğim saatte bir işi var mı diye düşünmeme, kendimi ona göre ayarlamama, hatta bu eğitim seyahatlerinde sıkılıp sıkılmadığını merak etmeme gerek yoktu. Tabii, ben yine de merak ediyordum. Ancak, ilk seyahatimizde asistanım kendi görevini benden daha iyi anlayarak, “Beyza, sıkılmıyorum ama sıkılabiliyim de... Sonuçta benim işim bu” demişti. Bir de aynı seyahatte asistanıma bir akşam ne yapmak istediğini sorup durmuştum; o zaman da “Sen ne yapmak istiyorsan, onu yapacağız, ben bu yüzden buradayım” diye cevap vermişti. Bu iki an’ı, o seyahatte ve sonrakilerde hep aklımın bir köşesinde tuttum.

Bir birey olmanın anlamı buydu; yani hayatımla ilgili en ufak kararları kendim verebilmem, hayatımı dilediğim şekilde, en fazla engelli olmayan başkaları kadar engellenerek geçirebilmem ve başkalarından sürekli almak durumunda olduğum destek için mahcup hissetmemem... Kişisel asistanlarımın bana sağladığı şeyler bunlardı. Herkesin kendi işini kendisinin yapması fikrinin, bu açıdan baktığım zaman açık seçik bir mit olduğunu görüyordum. Bir asistanın, verdiği hizmetin karşılığında ücret aldığını bilmek, bana aslında insanların karşılıklı olarak birbirine bağımlı

olduğunu hatırlatmıştı. Kimse ekmek alırken fırıncıya, arabasını tamir ettirirken tamirciye bağımlı değildi... Ben de kimseden yardım almayı istemiyordum; yardım alırken hayatıma karışılmamasını istiyordum. Kimden yardım alacağımı seçmek, tek bir kişiye muhtaç olmadığımı bilmek, gerekirse yardım aldığım kişiyi değiştirebilmek bağımsızlığı beraberinde getiriyordu.

Tabii, burada önemli bir noktayı vurgulamam gerekiyor. Erişilebilirliği en kapsamlı haliyle sunmadan, bağımsız yaşamı konuşmamız mümkün değil. Dolayısıyla, bir asistanın sağlanmış olması, erişilebilir düzenlemeleri yapmamanın bir bahanesi olamaz. Aynısı tersi için de geçerli: Bir mekânın tamamen erişilebilir olması, asistanlık sisteminin sunulmaması için bir neden olamaz. Kısacası, erişilebilirlik herkesin bağımsız yaşayabilmesi için bir zorunlulukken, asistanlık sistemi de buna ihtiyaç duyanlar için var olması gereken bir zorunluluktur.

Avrupa Bağımsız Yaşam Ağı, bana tüm bunların mümkün olduğunu, herkesin yalnızca ihtiyaç duyduğu süreyle ve yalnızca ihtiyaç duyduğu işler için asistanlık hizmetinden faydalanabileceğini, asistanların ücretinin devlet tarafından karşılanması gerektiğini ve ancak bu sayede herkesle eşit fırsatlara sahip olabileceğimizi gösterdi. Tahmin edersiniz ki, bunu gördükçe, başlarda yalnızca kendim yaparsam tam olacağına inandığım, yardım aldığımda “fasulyeden saydığım” pek çok şeyin değeri arttı. Bütün bunlar, bana kendine yetebilmek için verdiğimiz savaşın bir kısmının da sağlamcı bir normdan geldiğini düşündürmeye başladı. Bu norma göre, destek almak, bir eksiğin altını çizer hale geliyor. Sanki herhangi bir kişinin, başka kişinin desteği olmadan insanca bir hayat sürmesi mümkünmüş gibi...

SUÇ VE CEZA

Habil Bozkurt

bozkurthabil@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Kıymetli okurlarım! Yaklaşık üç sayıdır “suç” olgusunun, sakatlık ile münasebetlerini ele alan yazılar kaleme alıyorum. Bu yazıları kaleme alırken; “Acaba biz körler işlediğimiz iddia edilen bir suçtan dolayı hapse girsek, neler olur?” diye düşündüm. Ekran okuyucu uygulama yüklü bir bilgisayarın bulunmadığı, Braille hizmetinin sağlanmadığı bir ceza evine düşen bir kör, hakkındaki iddianameyi nasıl okur? Hakkında hazırlanan iddianameye karşı müdafaasını nasıl hazırlar? Pek dile getirilmese de ben bu mevzuyu önemsiyorum. Çünkü yeri geldiğinde görenlerin bile neyle suçlandığını bilmeden senelerce hapis yattıkları memleketimizde bir şekilde ceza evine düşmüş bir körün hakkında hazırlanan iddianameyi erişilebilir bir şekilde okuyup ona göre kendini müdafaa etmesi ihtimal dahilinde görünmüyor.

İşin bir diğer boyutu ise suç tanımında meydana gelen bir değişiklik, kişinin alacağı cezaya tesir eder. Mesela, ödeyemediğiniz bir borçtan dolayı hapse girdiğinizi düşünün. Eğer karşı taraf sizi dolandırıcılıkla suçlarsa ve bunu mahkeme heyetine kabul ettirmeyi başarır, borcunuzu ödeyemediğiniz için iki sene yatarınız varsa, suç tanımı aleyhinize değiştiği için senelerinizi hapiste geçirmeniz işten bile değil. Bırakınız dolandırıcılığı, tutuklu kaldığınız süre boyunca hakkınızda hazırlanan iddianameyi erişilebilir bir şekilde okuyamadığınız için mahkemede üzerinize şirketler kurulduğunu dahi öğrenebilirsiniz. Hele siyasi kanaatlerinizden dolayı hapse girmişseniz, işiniz tamamen Allah’a kalmış demektir. Siz tutuklu bulunduğunuz ceza evinde hakkınızda hazırlanan iddianameyi okuyabilmek için çırpınırken, bir anda kendinizi yasa dışı örgüt yöneticiliğinden yargılanırken bulabilirsiniz. Benim bu yazdıklarımla alakalı somut bilgi edinmek isterseniz, kendisi bizzat terör örgütü yönetmekten idam cezası almış, cezası ağırlaştırılmış müebbete çevrilmiş, 13 senelik hapis hayatının hatırı sayılır bir kısmını hücrede geçirmiş kör avukat Eşber Yağmurdereli’ye müracaat etmeniz yeter. Bu yazıyı yazmak için makine başına oturmadan evvel Avukat Turhan İçli’yi arayıp kör bir kişinin tutuklanması durumunda iddianameye nasıl ulaşabildiğini sordum ve bu sahada hiçbir erişilebilir düzenlemenin bulunmadığını öğrendim.

Yani herhangi bir sebepten ötürü hapse girmeniz durumunda, orada bulunan diğer tutukluların insafına kalmışsınız demektir.

Buraya kadar içinde bulunulan vaziyeti özetledikten sonra, biraz da bunun sebepleri üzerinde durmak istiyorum. Hukuk, insan yaratıldıktan beri var olan, belli kaidelere göre insanlar arasındaki münasebetleri düzenleyen bir olgudur. Gerek bugün yürürlükte olan modern hukukta, gerek Roma Hukuku'nda, hatta din kaidelerine dayanan şeri hukukta, örfi hukuka bir pay bırakılmıştır. Bu payın bırakılmasından maksat öteden beri toplum nezdinde kabul görmüş kaidelerin, hukuk güvencesine alınmasıdır. İşte tam bu noktada, engellilerin hukukun muhatabı kabul edilip edilmediği meselesi karşımıza çıkıyor. Hapse girmemiz durumunda, hakkımızda hazırlanan iddianameye erişilebilir bir şekilde ulaşamayışımızın, müdafaamızı erişilebilir bir ortamda hazırlamayışımızın altında yatan tek neden toplum nezdinde hukukun muhatabı kabul edilmeyişimizdir. Yani biz sakatlar; çalışan, üreten, borç alan, borç ödeyen, ödeyemeyen, hatta suç işleyen ve tüm bunların neticesinde öyle ya da böyle hukukla muhatap olan insanlar olarak görülmediğimiz için gün gelip hukuk bize de lazım olduğunda, sakatlığımızdan dolayı hukuka erişmekte hayati sıkıntılar yaşıyabiliyoruz. Geçenlerde okuduğum bir gazete yazısında adliyelerde Braille baskı hizmeti verilmeye başlandığına dair bir haber görmüştüm. Allah'a şükür, henüz yolum mahkemeye düşmediği için bu hizmet ne kadar sağlıklı işliyor bilmiyorum. Zaten eğer tutuklu değilseniz, iddianameyi UYAP'tan indirerek ya da mahkemeden iddianamenin bir suretini edininip tarayıcıdan geçirerek okuyabilirsiniz. Müdafaanızı da her türlü elektronik ortamda hazırlayabilirsiniz zaten. Ancak bir tutukluluk hali söz konusuysa, etrafınızı bir bağımlılığın, bir erişilemezliğin kuşatması kaçınılmaz. Meseleye daha geniş bir açıdan bakacak olursak, her engel grubundan sakatın toplum hayatına katıldığı zamanımızda hala sakatları hukukun muhatabı kabul eden bir hukuk dili geliştirilebilmiş değil. Tabii ki de bundan maksat, cezalarda sakatlara indirim yapılması değil. Ancak sakatların yok sayıldığı bir hukuk düzeninde de sakatlar bırakın ceza indirimini, yeri geldiğinde diğer mahkumlardan daha ağır şartlar altında cezalarını çekmek durumunda kalabiliyorlar. Sözün özü, her engel grubundan sakatın, toplum hayatında yer almaya başladığı günümüzde acilen sakatları toplumun bir parçası kabul eden bir hukuk dilinin geliştirilmesinin vakti çoktan geldi de geçiyor.

ENGELSİZLİĞİM VE BEN

Sevgi MART

sevgi.mart@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Merhaba arkadaşlar. 61'inci sayımızdaki yazımda "Karanlığın Hızı" adlı kitaptan söz etmiş ve ara ara bu kitaba geri döneceğimizi söylemiştim. Bu ay da kitapta otizmlili bireyler için yapılan öneri bana yapılsaydı; yani beynime bir müdahale ile görebileceğim söylenseydi, sadece hayatımı kolaylaştırmak adına bu müdahaleyi kabul eder miydim? Üzerine düşüncelerimi paylaşmak istiyorum sizlerle.

İçinde yaşadığımız toplumun realitesini göz önünde bulundurarak; bir görme engelli için hayatı zorlaştıran koşullara bakalım. Kaldırımlarda yürürken, karşıdan karşıya geçerken; toplu taşıma araçlarını kullanırken zorlanmak; tabela, levha ve yönlendiricileri okuyamamak; tüm sinema filmlerini, tiyatroları, gösterileri, baleleri, konserleri ve benzeri sanatsal aktiviteleri tam anlamıyla izleyememek ve bunların düzenlendiği salonlarda koltuğumuzu bulmakta sorun yaşamak; tüm televizyon programlarına herkesle aynı anda erişememek; müze ve saire yerleri gezerken erişimin engelsiz olmaması; alışveriş merkezleri, kamu binaları, havaalanları, terminaller, tren garları gibi alanlarda tek başımıza ve tamamen sorunsuz biçimde dolaşamamak; tüm kitapları, piyasaya çıktığı anda okuyamamak; sosyal medya ya da diğer mesajlaşma uygulamaları üzerinden paylaşılan fotoğrafları anlayamamak ve resim biçimindeki yazıları basitçe okuyamamak; noter, tapu dairesi, banka ve benzeri resmi kurumlarda işlem yaparken, imzamızı kabul ettirmekte sorun yaşamak; tüm yazılımcıların yayınladığı tüm uygulamaları rahatça kullanamamak. Şimdilik aklıma gelenler bunlar.

Peki, yukarıda saydıklarımın ne kadarı sadece bizim görme engelli olmamız sebebiyle yaşadığımız sorunlar. Bence hiçbirisi öyle değil. Çünkü aslında hepsinin bir çözümü var.

Kaldırımların düzgün hale getirilmesi, sadece yayaların kullanımına ait olduğu bilincinin oluşturulması; başta belediyeler olmak üzere, diğer kamu kurumlarınca tam ortalarına direk, ağaç gibi şeylerin dikilmemesi halinde, kaldırım sorunumuz çözülecektir. Tüm kavşakların sesli uyarı sistemi ile donatılması halinde, karşıdan karşıya geçme problemimiz de hallolacaktır. Tüm toplu taşıma araçlarında sesli anons

sisteminin aktif kullanılmasının zorunlu hale getirilmesi ve tüm duraklarda Braille ve sesli sistemlerle, durağın hangi otobüse ait olduğunun belirtilmesi ile toplu taşıma sorunumuz da çözüme kavuşturulacaktır. Önemli yönlendiricilerin Braille olarak düzenlenmesinin sağlanması; tabelalarda Braille kullanma zorunluluğunun getirilmesi; şehrin kabartma haritalarının, önemli noktalara yerleştirilmesi ile şehir içinde dolaşımımız da erişilebilir hale getirilecektir.

Tüm sinema filmleri, tiyatro, bale, konser ve benzeri sanatsal aktivitelerin gösterime girebilmesinin ön koşulu olarak betimlemesinin yaptırılması hususu getirilirse; erişimsizlik ortadan kalkacaktır. Sinema, tiyatro ve diğer gösteri salonlarında, koridor başlarına, sağda ve solda hangi sıraların olduğunu gösteren Braille tabelalar yerleştirilmesi ve her koltuk numarasının aynı zamanda Braille olarak yazılmasının zorunlu hale getirilmesi halinde aradığımız koltuğumuzu çok rahat biçimde bulmamız mümkün olacaktır. Ayrıca, Braille bilmeyen görme engelliler için salon girişlerinde ya da bilet gişelerinde koltukların yerlerini tarif eden sesli yönlendiriciler de kullanılabilir. Tüm televizyon programlarının yayın saatinde betimlemeli hallerinin de sunulması ve isteyen izleyicilerin televizyon kumandalarında bir tuşa basarak söz konusu programın betimlemeli halini izleme imkanının bulunması halinde, eş zamanlı erişim sağlanmış olacaktır. Yayınlanan tüm kitapların, piyasaya çıkabilmeleri için elektronik ve sesli birer kopyalarının, örneğin kitap üzerinde bulunan bir kare kodun okutulması ile erişilebilecek halde düzenlenmiş olmasının zorunlu hale getirilmesi halinde tüm kitaplar, herkesle aynı anda elimizin altında olacaktır.

Alışveriş merkezleri, kamu binaları, hastaneler, havaalanları gibi yerlerin faaliyete geçebilmesi için mutlaka kapalı devre navigasyon sistemine sahip olması ve bu yerlerin kabartma haritalarının hazırlanmış olması; ayrıca, buralarda kullanılan tüm tabelaların aynı zamanda Braille olarak düzenlenme zorunluluğunun getirilmesi halinde, anılan yerler açısından da bir erişim sorunu kalmayacaktır.

Noter, tapu dairesi ve bankalar gibi yerlerde Braille Alfabeti'nin geçerli kabul edilmesi ve dileyen görme engellinin imzasını bu alfabe ile atabilmesinin önünün açılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması halinde, imza atma sorunu ortadan kalkacaktır. Ayrıca, yine bu yerlerde düzenlenen belgeler üzerinde bulunan kare kodların, akıllı telefonlar vasıtasıyla taratılarak belge içeriğinin okunabileceği bir sistemin düzenlenmesi halinde, hem işlem yapan hem de işlemi onaylayan kişiler açısından tam güvenlik sağlanmış olacaktır.

Tüm müzelerde sergilenen eserler için betimleme yaptırılması ve müze girişlerinde, içerisinde betimleme yüklü bu minik cihazların görme engelli ziyaretçilere verilmesi ya da müze girişine yerleştirilen bir kodun, telefon kamerasıyla taranması ile yönlendirilen sitede, sergilenen tüm eserlerin betimlemesinin yapıyor olması halinde, müzelerde de tam erişim gerçekleştirilecektir.

Gördüğünüz gibi arkadaşlar, yaşadığımız hiçbir sorunun kaynağı, bizim görmüyor olmamız değil. Tüm sorunların temel nedeni, başta yetkililerin ve toplumun erişilebilirliğe değer vermiyor oluşu. Bunun çözümü de benim beyin aktivitelerime müdahale edilerek bunca yıllık deneyimlerimin, anılarımın, birikimlerimin, hayallerimin, beklentilerimin, kısacası benliğimin alt üst edilmesi değil, erişilebilirlik sorunlarının çözülmesidir. Bu noktada bize düşen, hayallerimizin peşinden koşmak, yasal her türlü mücadele yolunu kullanarak aslında hakkımız olan ama bugüne kadar ya bir lütuf gibi sunulan ya da yok sayılan tüm erişilebilirlik olanaklarını elde etmeye çalışmak ve belki hemen, belki on yıl sonra; ama önünde sonunda erişilebilirlik düşümüzü gerçekleştirmektir. Çünkü biliyoruz ki “Hayaller, yaklaşımakta olan gerçeklerin gölgeleridir.” Bu durumda, haydi mücadeleye!

Tedavi yöntemine vereceğim cevabı merak edenler için söyleyeyim; kocaman ve kesin bir “Hayır”.

EVET ANLAMİYORUM

Burak Sarı

buraksari2014@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Bir iş çıkışı. Her zamanki rutinimde ilerliyorum. Aynı yolları adımlıyorum, aynı merdivenlerden iniyor ve her zaman bindiğim vagonun metroya binmeyi planlıyorum. Ama yaşamın akışı tekerrürü imkansız kılıyor. Beynimde hangi şeytan varsa beni başka bir vagona atıyor. İnene kadar farkında bile değilim. İndiğimde, farklı bir noktada olduğumu anlıyorum. Yönümü belirlemeye fırsat bulamadan koluma birisinin asıldığını hissediyorum. “Asansör yeni gitti, bekleyin.” diyor. Asansör kullanmadığımı söylüyorum. “Bekleyin.” diye direniyor. İnatla asansör kullanmak istemediğimi söylüyorum. “Ama siz merdivenleri kullanamazsınız.” diyor. Gözüme bakınca benim ne yapıp yapamayacağımı anlıyor. Bir şey demeden yürüyorum. Arkamdan “Anlamıyor.” dediğini duyuyorum. Evet anlamıyorum. Sizin anladığınız ne varsa ben onu anlamıyorum. Her şeyi anlamaya çalışıyorum. Beynimi yakacak kadar düşünüyorum her kelimeyi yutarcasına okuyorum ama anlayamıyorum. Benim kafatası diye taşıdığım saksı delik demek ki. Öğrendiğim her şey geri gidiyor. Hard disk değiştirme şansım da yok. Onun için sizleri kıskanıyorum. Deli gibi kıskanıyorum. Çılgınca kıskanıyorum. Doğa benden esirgediğini size vermiş. Ben anlamak için emek veriyorum, düşünüyorum. Siz bunların hiçbirini yapmadan her şeyi anlıyorsunuz. O kadar yeteneklisiniz ki bu konuda hiç tanımadığınız insanların ne yapıp yapamayacağını biliyorsunuz. Onlar adına konuşuyor, onlar adına hüküm veriyorsunuz. Sizi bağımlı kılan düğümlerin bir tanesini bile gevşetmeye gücünüz yetmezken, elinizdeki urganı başkalarının boynuna doluyorsunuz. Yeter ki aksak bir yan görmeyin. Çok düşündürücü ama bu konuda her kesim aynı müşterekte buluşuyor. Çizdikleri sınırlar ayrı olsa da başkalarına sınır çizmekten geri durmuyorlar. Düşüneni, cahili, sorgulayanı, gelenekçisi farklı durumlarda benzer müdahaleler yapabiliyorlar. “Merdivenleri kullanamazsın, tek başına gidebilecek misin?” Büyük sözler etme, hayallerin bile gerçekçi olmalı.” Bu cümlelerin hepsi korkunç bir hegemonyanın dışavurumudur. Sokaktaki insandan en yakınınızdakilere kadar geniş bir alanda görebilirsiniz bu dayatmaları. İyi ya da kötü niyetli olması, farkında olarak yapıp yapılmaması önemli değil. Direneceksiniz. Direnmek zorundasınız. İyi niyetli

davranışlara iyi niyetli, kötü niyetli olanlara da hak ettiği gibi bir yanıt vermelisiniz. Dil çok güzel bir araçtır. Sevdiklerinizden esirgemeyin. Onlara her şeyi anlatabilirsiniz. Sevgi ve bilinç her şeyi çözer çünkü. Dilin çözüm üretemediği yerde de kavga çok iyi bir çözüm olabilir. Kişiliğinizi ezenlere karşı dövüşmekten çekinmeyin. Unutmayın ki size çerçeve çizenlerin çoğu yaşamamış bile. Bütün ezilmişliğinin acısını başkalarından çıkarıyorlar. Onlar gibi olmamak için yaşamalı, sorgulamalı, dövüşmeli, sevişmeli. Büyük hayaller kurmalı. Büyük sözler etmeli. Hayaller ve büyük sözler etmeden yaşamış sayılmayız. En fazla ettiğimiz sözlerin altında kalırız. Düştüğümüz yerden kalkar yine başlarız. Deneyim güzeldir. Yolda olmak güzeldir. O zaman yürüyelim. Özgürlüğün anahtarı kafatasımızın içinde saklı. Onu kullanmayı öğrendiğimiz gün yeniden doğmuş olacağız. Yeter ki onu bağlı olduğu zincirlerden kurtaralım. Kolları sıvamanın zamanı çoktan geldi. O zaman şimdiden iyi ki doğdunuz diyerek bu ayki sorgulama köşemi sonlandırayım. Sizleri seviyorum.

BİR BİLİNÇSİZ, BİR TAHAMMÜLSÜZ VE BİR KÖR FARKINDALIK KONUŞUYORLARMIŞ...

Mihri İlke Çeperli

homoibretus@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Sağlamlarla ne zaman engellilik hakkında konuşsak hep şu klişe tepkiyi alırız: Toplumumuz çok bilinçsiz.

Biliyor musun geçen gün bankada para çekerken şahit istediler.

Toplumumuz çok bilinçsiz bu konularda.

Otobüste tutunacak yer bulmaya çalışıyorum, adam bastonumdan çekiştiriyor, neredeyse düşecektim.

Ne yapsın, bilmiyor nasıl davranacağını.

Yol soruyorum, kadın sürekli “şuradan, şöyle, bakın orada” diyor, eliyle gösterdiği yeri görsem, niye ona sorayım?

Haklısın, Türkiye’de farkındalık çok düşük zaten.

Katıldığım bir seminerde konuşmacıdan slayttaki görselleri betimlemesini rica ettim, oralı bile olmadı...

Suskunluğu cehaletindedir, bir slayta bakar slayt mı diye...

Peki tüm bu davranışları bilgisizlikle açıklamak ne kadar gerçekçi? Otobüste bastonumuzdan çekiştiren amcayla, el yordamıyla aradığımız kahveyi döktüğümüzde oflayıp pufleyen arkadaşımızı aynı kefeye koyabilir miyiz mesela?

Ya da soruyu şöyle sorayım: Daha önce hiç satranç oynamamış birinin önüne satranç tahtasını ve taşları koyarsak ne yapar?

Bu soruya cevap bulmak için hiç satranç bilmeyen iki kişiyi bir masaya karşılıklı oturttuk ve önlerine bir adet satranç tahtası ve birinin önüne siyah, diğerinin önüne beyaz satranç taşları koyduk diyelim. A kişisi önündeki taşları tahtadaki karelere rastgele dizmeye başladı, bunu gören B kişisi kendi önündeki taşları da A kişinin önüne itti.

Tam o sırada 1 saat boş vakti olan bir satranç eğitmeni bu iki kişinin yanına geldi ve onları bir süre izledi. Bu satranç hocası her iki kişinin de satranç bilmediğini, oyun

hakkında biraz fikir edinseler hem A'nın hem de B'nin satranç dersleri almak isteyeceğini varsayarak hem A'ya hem de B'ye satranç öğretmeye çalışmalı mı?

Engelli farkındalığı noktasında tam olarak bunu yapıyoruz. Sağlıklı iletişim kuramadığımız, engellilere yaklaşımı beklentimizden farklı olan herkesin iyi niyetli fakat yeterli bilgiye sahip olmayan, nitekim öğrenmeye açık ve istekli kişiler olduğunu düşünüyoruz ve hepsine engelliliği anlatabilmek için tüm zamanımızı ve enerjimizi harcıyoruz. Buna bağlı olarak beklentilerimiz de artıyor ve herkesten aynı karşılığı bulamayınca boşa çabalamışız hissine kapılıyoruz.

Aslına bakılırsa çoğu zaman boşa kürek çekiyoruz. Bilgisiz insanla tahammülsüz insan arasında ayırım yapmıyoruz ya da farkındalık kazandırma konusunda seçici davranmıyoruz. Herkesi ama herkesi bilinçlendirmemiz gerektiğine, bunu yapabileceğimize inanıyoruz. Sonuç; ben bu sağlamların önyargılarıyla uğraşmaktan yoruldu abi yaa, bu meselelerden uzaklaşmam lazım biraz.

Kendi hayatımda bilinçsiz insanla tahammülsüz insanı ayırmaya başladığımdan bu yana gereksiz polemiklere harcayacağım zamanı daha sonuç odaklı sivil toplum projelerine ayırıp daha verimli çalıştığımı ancak daha az yorulduğumu gördüm.

Bilinçsiz insanlarla tahammülsüz insanları ben şöyle ayırıyorum:

Bilinçsiz insanlar, bir engelli karşısında tedirgin ve endişeli olurlar. Bir konuda yardım istediğinizde, örneğin yol sorduğunuzda ne yapacağını şaşırıp sizi elinizden ya da bastonunuzdan çekiştirirler. Bu kişi bir sorununuzu anlattığınız bir görevliyse sözünüzü sakince dinleyemez, az sonra bu probleminizden quiz yapacakmışsınız gibi her cümlelizden sonra sizi anladığını göstermeye çalışır.

Ayrıca bilinçsiz insan çok da meraklı olur, çekingenliği üstünden attığı anda siz onun görüp göreceği tek engelliymişsiniz gibi sizi soru yağmuruna tutar. "Doğuştan mı, tedavisi var mı, nasıl yazıyorsunuz?" soruları genelde bilinçsiz insanlardan gelir.

Fakat bilinçsiz insanlar bir işte size güvenme konusunda çekimser kalır. "Görme engelli biri evimi temiz tutar mı, çocuğuma öğretmenlik yapabilir mi, çayını dökmeden bulabilir mi?" gibi soru işaretleri vardır. Bu tür kişilere güven verdiğimde, "İlk kez yapmıyorum, merak etme her şey yolunda." mesajını verdiğimde, en azından bir şans verebiliyorlar.

Bilinçsiz insanlar günün birinde erişilebilirlik aktivistine dönüşmeseler bile engelli biriyle yaşamak konusunda mutlaka bir ilerleme katederler.

Öte yandan tahammülsüz insanlar buldukları ortamda engelli birinin varlığından rahatsız olurlar. Ortamdaki engelli kişiyi karnı doyurulması, tuvaleti yaptırılması gereken bebekler olarak görürler ve bu bebeği kucağına bırakacakları bir bakıcı ararlar. “İlke’ye de bir tabak hazırladınız mı?” cümlesi bunun en leziz örneklerinden biri bence.

Ayrıca tahammülsüz insanlar engellilerin yaptığı ufak kazalara, hatta kendine özgü alışkanlıklarına bile katlanamazlar. “Benim yanımda baston açmasan olmaz mı?” diyen arkadaşlarınız/sevgiliniz aslında sizin kör olduğunuzu kabullenemiyor.

Tahammülsüz insanlar, kötü kalpli cadılar olmasalar da engellilerle iletişimde uzlaşmacı ve çözüm odaklı değillerdir. Hizmet aldığınız kişiler sizden bir an önce kurtulmaya çalışıyor, sorularınızı geçiştiriyor, işlemlerinizi oldu bittiye getiriyorsa tahammülsüz insan detected.

Özellikle tahammülsüz hizmet sektörü çalışanına karşı uçak yolcularının yılmaz koruyucusu F.E.’nin hak savunuculuğu manifestosunu kendime kılavuz yapıyorum:

“Gören gözünü çalıştıracığına önyargılı aklını çalıştır! Engelli ayrımcısı!!!!!! Hop hop hop temas yok, temas yok, ben kendimi bastonumdan sürükletmiyorum... Hala öğrenemiyorsunuz. Check-in check-in check-in diyorum engelli tuvaletine getiriyorsunuz beni.”

Şaka bir yana, bilinçsiz ve tahammülsüz insanlara karşı geliştirdiğim savunma stratejileri ve vaka örneklerini bir sonraki sayıya bırakıyor ve sizler için hazırladığım küçük bir quiz sorusuyla bu yazımı noktalıyorum:

Soru: Yukarıdaki sınıflandırmaya göre, görme engelli bir kişiyle tanıştığında “Senin kör olduğunu unutuyorum, kendini çok iyi yetiştirmişsin, hiç belli olmuyor.” ya da “Bizim bir Şemsettin Abi vardı, o da senin gibi ama o hiç senin gibi değil, sen maşallah her işini kendin görüyon, o her işini başkalarına yaptırıyor.” diyen bir kişi bilinçsiz midir, tahammülsüz müdür?

Sorunun cevabını @engelsizplayboy Twitter hesabımda paylaşacağım, takipte kalın.

SÖZCÜKLERLE ANLAŞMANIN HALİ

Yasemin Mart

yasemenmart@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Konuşmak; halini anlatmak, sen olmayanı anlamak ve sen olmayanın hüznünden, sevincinden, gönlünden bütün evreni bulmaya çalışmak, kendine ayna tutmak için yeryüzü yaratılalı beri biz insanlara bahşedilmiş kabiliyet. Bu bahşedilmiş yetiyle lisanımızca kelimeleri yan yana dizer onlarla söyleşiriz. Yaşayıp ömrünü sürdüren her insanın taşıdığı ruhu, onu benzerini aramaya, bulduğu insan suretiyle anlaşmaya, söyleşmeye iter. Düşüncelerimizi, aklımızı, her vakit ehil kılmak, eğitmek üstünde tutalım ki sarf ettiğimiz kelimelerin her harfi bile yaratılış gayemizden uzak olmasın.

Bu makalede, meslek grupları ve onların çağrıştırdığı birkaç kelimeyi göstermek niyetiyle yola çıktım.

Meslek: Sağ elimizin bütün parmakları kapalı yumru vaziyetinde iken sol elimizin başparmak ve orta parmağı sağ bileğimizi kavrar ve birkaç defa içerisinde çevirir. Cümle kurarken “benim mesleğim” diyerek sözü uzatmadan kısa ve net olarak “mesleğim” ifadesi kullanır işaret diliyle iletişim kuran insanlar. Burada bize dudak hareketleri yardımcı olur.

Çalışmak: Sağ elimizin ve sol elimizin serçe parmak, yüzük parmak ve orta parmağı kapalı ve avuç içimizde işaret parmağı bükük vaziyette iken başparmak işaret parmağının içerisine girer (İkinci büküm yerine oturur.). Serçe parmakları, zemine bakar ve kollar yan dururken, iki elimiz de bileklerden itibaren içten dışa olmak üzere birkaç kez yuvarlak çizerek hareketi tamamlar.

İş başvurusu: “Çalışmak, iş”; bunlar hemen hemen aynı anlamı ifade ettikleri için işaret dilindeki karşılığı da aynıdır. “Başvuru” kelimesinin işaret dilindeki hareketi, sağ elimizin işaret parmağı açık, diğer parmaklar kapalı ve avuç içinde iken parmağımızı şakağımızın (alnın sağ tarafı) olduğu bölgeye bir defa vururuz. Arada kopukluk olmadan yine sağ elimizle ve serçe parmak, yüzük parmak ve orta parmak kapalı, avuç

içinde işaret parmağı bükük vaziyette iken önümüzden hitap ettiğimiz kişiye doğru ileri götürürüz.

Mezun: Sağ elimizin parmakları birbirine bitişik; başparmağımız biraz aralı ve avuç içi aşağı bakar şekilde; sol elimiz, avuç içi yukarı bakar biçimde ve parmak uçları hafif bükük durumda iken sağ elimiz, sol elimizin avucunun içinden bir defa aşağı doğru kayar.

Öğretmen: Sağ elimiz hafif yumru, parmaklar tam kapalı değil, kolumuz bükük ve parmak uçları karşıya bakar şekilde iken yumrumuzu hafif şekilde iki defa açıp kapatırız.

Eğitim: Sağ el ve sol elimizin serçe parmak, yüzük parmak ve orta parmağı kapalı, avuç içinde işaret parmağı bükük vaziyette iken başparmak, işaret parmağının içerisinde (İkinci büküm yerine oturur.), kollarımız hafif bükük, vücudumuzun sol tarafında aşağı yukarı kollarımızla beraber birkaç defa gider, gelir.

Sınıf: Sağ elimizin işaret parmağı açık, diğer parmaklar kapalı ve avuç içinde, sol kolumuz aşağı doğru sarkık vaziyette iken sağ elimizin işaret parmağını, sol kolumuzun üst kısmına değdirip sırasıyla orta parmak, yüzük parmak ve serçe parmağımızı açıyoruz.

Yazar: Sol elimiz yan duracak şekilde (serçe parmak altta, başparmak üstte), parmakları birbirine bitişik ve parmak uçları karşıya bakar vaziyette iken sağ elimizde serçe parmak, yüzük parmak ve orta parmağı kapalı, avuç içinde işaret parmağı bükük, başparmak, işaret parmağının içerisinde ikinci büküm yerinde oturur. Sanki kalem varmış ve yazıyormuşuz gibi sol elimizin avucunun içinde gezdiririz.

Kitap: Sağ el ve sol elimizin parmakları bitişik ve iki elimizin de avuç içleri birbirine yapışık vaziyetteyken ellerimizi iki defa açıp kapatıyoruz.

Doktor: Sağ elimizin işaret parmağı hafif bükük, diğer parmaklar kapalı ve avuç içinde iken sol elimiz yumru şeklinde ve parmak uçları yere bakar vaziyette, sağ elimizin işaret parmağı bileğimize birkaç defa vurur.

Muayene: Sol elimizin avuç içi, vücudumuza yapışık ve karnımızın sağ tarafında dururken; sağ elimiz, onun üzerine parmak uçlarıyla iki defadan fazla vurur; aynı hareketi karnımızın sol tarafında tekrar eder.

Mimar: Sağ el ve sol elimizin başparmak ve işaret parmak uçları birbirine bitişik, diğer parmaklar birbirinden aralı ve avuç içleri zemine bakar şekilde iken vücudumuzun biraz

önünde, hafifçe kollar açık birkaç defa her iki elimizi de kollarımızın büküm yerlerinden ileri geri doğru hareket ettiririz. Bu hareket aynı zamanda “ölçmek, plan” kelimelerinin de karşılığıdır.

Eser: Bu sözü kullanabilmek için “eski” ve “inşa” kelimelerini birleştirmemiz gerekir. Sağ elimizin işaret parmağı hafif bükük, diğer parmaklar kapalı ve avuç içinde iken parmağımızı dudağımızın sağ boşluk kenarına dokundurup sağ omzumuzun üstüne doğru getiriyoruz. Hemen ardından, sağ el ve sol elimiz avuç içleri aşağı bakar şekilde birbirlerinin üzerinde iken altta kalan elimizi üste geçiriyoruz (Bu hareketi birkaç defa tekrarlıyoruz.).

Mühendis: “Mimar” kelimesi için yaptığımız hareketten küçük ve göğüs bölgemize daha yakın, sağ el ve sol el birbirine daha yakın, ileri geri doğru hareket ettiririz.

Elektrik: Sağ elimizin işaret parmağı ve orta parmağı birbirine bitişik, zemine bakar şekilde, diğer parmaklar kapalı ve avuç içinde sol elimizin işaret parmağı ve orta parmağı birbirine bitişik, zemine bakar şekilde, diğer parmaklar kapalı, avuç içinde sağ elimizin açık iki parmağı, sol elimizin açık iki parmağının üzerinde sürtünür.

Bilgisayar: Klavye üzerinde yazı yazıyormuş gibi sağ ve sol elimizin parmaklarını kullanarak hareket ettiririz.

Memur: Sağ elimizin başparmak ve işaret parmak birbirine bitişik, diğer parmaklar birbirinden aralı, avuç içi karşıya bakar şekilde iken elimizi havaya yazı yazıyormuş gibi sağ tarafa doğru küçük hareketlerle yöneliriz.

İşaret dilinde karşılık bulan kelimeleri çoğaltarak seyrimize güzellik katmayı, söz hanemizi güçlendirmeyi sürdürmek umuduyla!

BİR ÖDÜL TÖRENİNDEN BENDE KALANLAR

Mine Yılmaz

Mineyilmaz45@gmail.com

Sayı: 63, Mayıs 2019

Merhaba çok değerli EEEH Dergi okurları;

Seslenen taraftan seslenen tarafa geçmek çok güzelmiş, öncelikle onu belirtmek isterim.

Bu ay sizlere TÜRGÖK'ün 9. öykü yarışmasının ödül törenini ve bu yazıyı yazmaya nasıl karar verdiğimi anlatacağım.

Öncelikle Tanımayanlar için kısaca TÜRGÖK'ten bahsedeyim. TÜRGÖK 2004 yılında rahmetli, görme engelli avukat Gültekin Yazgan tarafından kurulmuştur. İlk başlarda sadece sesli kitapla işe başlayan kitaplık, kurucusunun ölümünden çok kısa bir süre önce Gültekin Yazgan'ın en büyük hayallerinden biri olan "ödünç kabartma kitap projesi"ni de hayata geçirmiştir. Bu derneğin çok yararlı faaliyetlerinden biri de ihtiyacı olan görme engelli öğrencilere ders kitaplarını gerek kabartma gerek sesli olarak basmaktır.

Gelelim ödül törenine....

Bu yıl dokuzuncusu düzenlenen öykü yarışmasının ödül töreni TÜRGÖK'ün diğer tüm törenleri gibi çok güzeldi. Zaten, bana göre Türgök'ün bütün törenlerinde ayrı bir sıcak hava, aile ortamı var.

İstiklal Marşı'ndan sonra yönetim kurulu üyesi sayın Çiğdem Uygun'un ödül alan yazarları ve jüri üyelerini tanıtmaya başladı tören. Ödül alanların içinde dergimiz yazarlarından Meral Sözen'in adını duymak beni gerçekten çok mutlu etti. Babama, tören sonunda onunla tanışmak istediğimi söyledim.

Ödüllü yazarların ve jüri üyelerinin takdiminden sonra jüri üyelerinden yazar Sayın Mavisel Yener gençler öbeğindeki ödüllü öyküleri anlatan, öykülerin kısa bölümlerinin de bulunduğu kısa bir konuşma yaptı. Öyküleri okumak onun sesine öyle yakışmıştı ki orada saatlerce onu dinleyebilirdim.

Bu konuşmanın ardından, gençler öbeğinin ödülleri dağıtıldı.

Daha sonra yönetim kurulundan Elena Kaner hem Türgök'ün kendisi için önemini hem de yarışmayı anlatan bir konuşma yaptı. Ardından Birsen Ferahlı yetişkinler öbeğindeki

ödül alan almayan öykülerdeki kendisine çarpıcı gelen cümlelerle örülü konuşmasını yaptı.

Ardından yetişkinler öbeğinin de ödülleri dağıtılmaya başlandı.

Gültekin Yazgan özel ödülünü alan, dergimiz yazarı Meral Sözen ödülünü Türgök başkanı Tülay Yazgan'dan aldı.

Tülay Hanım, Türgök'ü, öykü yarışmasını ve eşi Gültekin Yazgan'ı anlatan çok hoş bir konuşma yaptı.

Törenin sonunda gençler öbeğinde özendirme ödülü alan Melike Şevval Özkaynak, melodikasıyla birkaç parça çaldı ve gerçekten çok beğenildi.

Çıkışta hemen Meral Sözen ile görüşmek için dışarı çıktık babamla. Ona dergiyi her ay büyük bir sabırsızlıkla beklediğimi ve çok severek okuduğumu söyledim. Kendisi de benimle tanışmaktan çok mutlu olduğunu ve derginin okunmasının onları memnun ettiğini belirtti.

Arada dergide okuduklarıma dair görüşlerimi bildirmemin onları memnun edeceğini söyledi. Sohbet ederken kendisine bu ayki ödül törenini yazıp yazmayacağını sordum. Kendisi de artık bunun için geç kalındığını belki bir sonraki ay kendisinin bunu yazacağını söyledi. Sonra bir anda bunu benim yazıp yazamayacağımı sordu bana. Ben de bunu Kabul ettim büyük bir sevinçle. Zaten uzun zamandır var olan bu dergiye yazma hayalim de bu şekilde gerçekleşmiş oldu.

Umarım yine yazarım bu dergiye; çünkü bir şeyler anlatmak gerçekten mutlu etti beni.